

מהרש"א

גמ' שרא לן כוותיה כו'. ענין זה מפורש כמ"ש דמנא הקצ"ה עלינו גזירת המלך הם צלי טעם בדבר וז"ש כל דאסר לן שרא לן דכותיה וא"כ ע"כ האי דאסר לן גזירת המלך הוא ומייתי אסר לן דמא אל תאמר משום מאיסותיה הוא כדלמרי' ספ"צ דמכות ומה אם הדם שנפשו של אדם קנה הימנו כו' הרי שרא לן דם כצד ואי מטעם מאיסותיה היה לאסור גם דם הכזב וכן אסר לן דם נדה ואי משום מאיסותיה הרי שרא לן דם טוהר וא"כ על כרחך איסורא הוא משום גזרת המלך וכן צבצר וחלצ וכן בחזיר ובכל אינך דמייתי יש לפרש צבצר דאי הוה ציה טעמא אמאי שרא צבצר צו ולזה אמרה דודאי גם איסור צבצר בחלצ גזרת המלך היא ומאי שרא לן דכותיה וק"ל:

אוהב ישראל

ליקוטים חדשים

טעם על מה שאמרו חז"ל (חולין קט:): מה דאסיר לן רחמנא שרי לן כוותיה וכו'. וגם שם בגמ' שאתמה ילתא לר' כחמן להאכילנה צבצר בחלצ, ור"כ כזה לשת לה כחל כי כזה תמלא טעם צבצר בחלצ. הלא כל דברי חז"ל נאמרים צהשכל ללמד לאדם דעת. אמנם גם כזה הענין כוכל להצין דרך האמת לקיים מצוות הש"ת צלי שום טעם צבצר רק לקיים מצוות הצורא ציה כגזירת מלך על עבדיו, ופן יעלה על לב אדם לאמר על מצוות ל"ת צבצורה כמו לצבצת שטענו ואכילת חזיר וצבצר בחלצ שהמה אסורים לנו ע"פ חכמות הרפואות, אבל צאמת המה נקראים חוקת התורה. ולכן אמרו חז"ל כל מה דאסיר לן רחמנא שרי לן כוותיה לדעת כי אין שום סכנה צאכילתם או צעשייתם אחרי אשר טעמו טעם איסור ולא הגיעו מזה שום נזק. ועי"ז כוכל להצין כמארז"ל שהמה נקראים חוקת וחובה עלינו לקיים גזירותיו וכפי מה טעם אסורא זכות הוא לו עכ"ל. והנה לזה כיוון רב כחמן להראות כחל אשר נמלא צו טעם צבצר רק אכחנו מחויבים לקבל עלינו צאכזה לקיים מצוותיו וחוקותיו כגזירת מלך על עבדיו:

חיד"א – פתח עינים

דף ק"ט ע"ב. א"ל ילתא לרב נחמן מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה וכו' אפשר להיות דארשב"ג אל יאמר אדם אי אפשר בבשר חזיר אלא אפשר ואפשרי ומה אעשה ואבי שבשמים גור עלי אמטו להכי שרא מעין דוגמא דאסר כי הן האדם יאמר באמיתות אפשרי ואפשרי דגלי לן טעמיה בהתרא ומה אעשה ואבי שבשמים גור עלי:

חנוכת התורה פרשת ראה

דעתך שישראל מוחקים את השם. ויש לפרש דהנה יודע דליכא שום איסור דאין כנגדו היתר כמו דליתא צמסכת חולין. והטעם הוא משום דלמרינן אל יאמר אדם אי אפשר צבצר חזיר רק אפשרי אבל התורה אסרתה לכך עשה הקצ"ה לכל דבר איסור נגדו דבר היתר כדי שגדע טעמו של האיסור. ואף על פי כן יפרשו ממנו. אבל אם לא היו יודעים כלל טעמו של האיסור לא היה רבנא כלום רק כאדם שקלה עליו דבר מאוס כי מעולם לא נסה כזה. והשתא יש לומר דכן

עץ יוסף

נה מבדיל כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה. כתבו המפרשים הטעם כדי שלא יאמר אדם בעינא לטעום טעמא דאיסורא. על כן בכל דבר איסור שרא כנגדו דבר מה לטועמו כי היכי דלא ליתגרי ביה יצרו. וכמה פעמים דיברה התורה כנגד היצה"ר כמו בליקחת יפה תאר וכדומה. והכל כי אם תכבד עליו המשא לא יוכל לסובלו וישליכו כולו מכתיפו (באר מים חיים סדר בראשית): קרקפלין. עור ראש אדם מת וזה

מהר"ל ח"א

כל מה דאסיר לן שרי לן (שם ק"ט ע"ב). אמרה ליה וכו'. פי' שאם לא כן ילתא לרב נחמן מכדי כל לא היה נברא האסור דאסר לן רחמנא שרא לן כלל, דלמה יברא הש"י דבר שהוא אסור. דודאי

מפני שהוא אסור הוא טמא ולמה יברא אותו, אלא בשביל שנברא ההיתר נברא האיסור עמו. כמו האומות שאין ראוי להם הבריאה, רק בשביל שנבראו ישראל וראוי להם הבריאה נבראו האומות, כי דבר זה אי אפשר שיהיו נבראים ישראל בלבד. וכן אם לא היה דבר מותר כנגדו לא היה נברא האיסור, רק בשביל ההיתר נברא האיסור כי אין בריאת ההיתר בלבד. ועוד כי כל איסור הוא יוצא חוץ מן הראוי, ואם לא היה ענין זה מותר כלל לא שייך שהוא יוצא חוץ מן הראוי שהרי לא תמצא היתר בזה לכך צריך לומר שהיתר קודם ואיסור היוצא מן הראוי להיות ודבר זה ברור.

קדושת לוי - ליקוטים

אמרה ליה ילתא לר' נחמן כ" מה דאסר לן רחמנא שרא לן (חולין קט, ב). כי הקב"ה ברא כל העופות ובהמות וחיות טהורות כדי להעלות נצוצות אשר בהן כל איש ישראל אשר אוכל אותם, ומאיוזה צד יש עליות נצוצות לעופות ולבהמות וחיות טמאות, מחמת שאיש ישראל אינו אוכל אותם מחמת מצות ה' עליו שלא לאכול זה הוא עליות נצוצות של הטמאים. רק שכל איש ישראל שמעולם לא אכל הבריות הטמאות, הנה אינו יודע הטעם שלהם, נמצא מהיכן הוכחה שאינו אוכל אותם מחמת מצות ה' עליהם שלא לאכול, שמא אינו אוכל אותם מחמת שאינם טובים בטעם אכילתן, נמצא עדיין אין עליות הנצוצות בבריות הטמאות. וזהו אמרה 'כל מה דאסר כו' שרי לן' כו', נמצא יודע כל איש ישראל הטעם של הטמאים שטוב טעם להם, נמצא כאשר איש ישראל מונע לאכול אותם בטוב טעם שלהם מחמת מצות ה', זהו הוא עליות נצוצות שלהם כנ"ל:

